

Sygn. akt III Ca 1918/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia Sądu Okręgowego Roman Troll

Sędziowie Sądu Okręgowego: Leszek Dąbek

Beata Majewska - Czajkowska

Protokolant Marzena Makoś

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2019 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa M. O., A. O., D. O.

i P. O. (O.)

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) Spółce Akcyjnej w Ł.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 24 lipca 2018 r., sygn. akt I C 270/18

1) **oddala apelacje;**

2) **zasądza od powódki M. O. na rzecz pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w Ł. 120 zł (sto dwadzieścia złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym;**

3) **zasądza od powódki A. O. na rzecz pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w Ł. 120 zł (sto dwadzieścia złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym;**

4) **zasądza od powódki D. O. na rzecz pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w Ł. 120 zł (sto dwadzieścia złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym;**

5) **zasądza od powoda P. O. na rzecz pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w Ł. 120 zł (sto dwadzieścia złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.**

SSO Beata Majewska – Czajkowska SSO Roman Troll SSO Leszek Dąbek

Sygn. akt III Ca 1918/18

UZASADNIENIE

Powodowie M. O., P. O., D. O. i A. O. wniesli o zasądzenie na ich rzecz solidarnie od (...) Spółki Akcyjnej w Ł. oraz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. po 84 euro wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 24 października 2017 r. i zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazali, że byli uczestnikami imprezy turystycznej, mającej miejsce w czerwcu 2016 r., a w jej ramach transport lotniczy do miejsca docelowego i z powrotem realizowany był przez pozwanego przewoźnika (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w ramach lotów czarterowych nr (...) K. - S. (19 czerwca 2016 r.) oraz nr (...) S. - K. (planowo 26 czerwca 2016 r.); opóźnienie przylotu na trasie K. - S. przekroczyło 5 godzin, zaś na trasie powrotnej sięgnęło kilkunastu godzin. Jako podstawę prawną swojego żądania wskazali Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91, a jako podstawę solidarnej odpowiedzialności pozwanych podali art. 11a ustawy o usługach turystycznych.

Pozwana (...) Spółka Akcyjna w Ł. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów procesu, gdyż do opóźnienia w lotach doszło z uwagi na nieprzewidziane problemy techniczne przewoźnika, a przy wykonaniu lotów posłużyła się profesjonalnym przewoźnikiem, który zgodnie z treścią Rozporządzeniem (WE) nr 261/2004 odpowiada za opóźnienie lotów.

Wyrokiem z 24 lipca 2018 r., zaocznym wobec (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W., Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach oddalił powództwo w stosunku do (...) Spółki Akcyjnej w Ł. (pkt 1.), odstąpił od obciążania powodów kosztami procesu w zakresie oddalonego powództwa (pkt 2.); zasądził od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz powodów P. O., D. O., A. O. i M. O. po 84 euro z ustawowymi odsetkami od 24 października 2017 r. (pkt 3.), zasądził od tej pozwanej na rzecz powodów 317 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 4.) oraz wyrokowi w zakresie pkt. 3. i 4. nadał rygor natychmiastowej wykonalności (pkt 5.).

Orzeczenie to zapadło przy następujących ustaleniach faktycznych: powodowie, jako uczestnicy imprezy turystycznej organizowanej przez (...) Spółkę Akcyjną w Ł., mieli odbyć 19 czerwca 2016 r. przelot realizowany przez drugą z pozwanych na trasie K. (...) - S. (...) lotem oznaczonym jako (...); pierwotną godzinę przylotu na lotnisko docelowe ustalono na 15.15, a faktyczny przylot nastąpił z opóźnieniem wynoszącym ponad 5 h. W ramach tej samej imprezy powodowie mieli odbyć 26 czerwca 2016 r. lot powrotny realizowany przez (...) sp. z o.o. na trasie S. (...) - K. (...) lotem oznaczonym jako (...); pierwotną godzinę przylotu na lotnisko docelowe ustalono na 17.10, a faktyczny przylot nastąpił 27 czerwca 2016 r. na lotnisko inne niż docelowe. Odległość między lotniskiem K., a lotniskiem S. mierzona po ortodromie wynosi 1147 km. 19 czerwca 2016 r. oraz 20 czerwca 2016 r. powodowie złożyli pozwanej (...) Spółce Akcyjnej w Ł. reklamacje, jednakże ona ich nie uwzględniła wskazując, że loty doznały opóźnienia z uwagi na problemy techniczne przewoźnika zaistniałe na rotacji poprzedzającej loty powodów.

W sprawie nie doszło do zawarcia ugody.

Przy tak dokonanych ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy, przywołując regulacje art. 5 ust. 1 lit. c Rozporządzenia nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającym rozporządzenie nr 295/91 (dalej zwane Rozporządzeniem), art. 7 ust. 1 lit a tego Rozporządzenia, art. 481 § 1 k.c. oraz art. 11a ustawy o usługach turystycznych (obecnie uchylony 1 lipca 2018 r., ale obowiązujący w czasie zaistnienia stanu faktycznego i stosunków prawnych dotyczących niniejszej sprawy), art. 50 ustawy z 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych, uznał powództwo za zasadne co do przewoźnika lotniczego, co do którego wydał wyrok zaoczny (art. 339 k.p.c. i art. 340 k.p.c.), natomiast co do drugiej z pozwanych zazaczył, że powództwo jest niezasadne, bo zobowiązaniem do zapłaty jest przewoźnik lotniczy, a takim pozwana (...) Spółka Akcyjna w Ł. nie była. Wskazał też, że przywołany jako podstawa materialna solidarnej odpowiedzialności pozwanych art. 11a ustawy o usługach turystycznych, podobnie jak obowiązujący art. 50

ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych miałyby zastosowanie w sytuacji dochodzenia obniżenia ceny, zadośćuczynienia „za zmarnowany urlop” lub odszkodowania na zasadach ogólnych (przy spełnieniu i wykazaniu przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej i wysokości szkody czego w tej sprawie nie uczyniono – art. 6 k.c.), a nie w oparciu o Rozporządzenie.

O kosztach procesu, jak w pkt. 2. zaskarżonego wyroku, Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., mając na uwadze konfigurację osobową stron (powodowie są konsumentami, a część z nich to osoby małoletnie). O kosztach procesu, co do drugiej z pozwanych, Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelacje od tego wyroku, w części dotyczącej pkt. 1., złożyli wszyscy powodowie, zarzucając mu naruszenie art. 3 ust. 5 Rozporządzenia nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z 11 lutego 2004 r. ustanawiającym wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającym rozporządzenie nr 295/91 poprzez odmowę zastosowania.

Przy tak postawionym zarzucie wnieśli o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez uwzględnienie powództwa i zasądzenie kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie wyroku w tej części oraz przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, a także przyznanie powodom kosztów postępowania apelacyjnego, a na wypadek oddalenia apelacji o odstąpienie od obciążania ich obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania pozwanej wywołanego apelacją z uwagi na kierowanie się przez nich przy wnoszeniu apelacji literalnym brzmieniem powołanego wyżej przepisu.

Jednocześnie wnieśli o rozważenie wystąpienia do Europejskiego Trybunału sprawiedliwości z pytaniem prejudycjalnym dotyczącym ewentualnych wątpliwości, na gruncie wykładni art. 3 ust. 5 tego rozporządzenia w aspekcie własnego zobowiązania organizatora imprezy turystycznej - obok przewoźnika - do zapłaty odszkodowania zgodnie z tym rozporządzeniem.

W odpowiedzi na apelację pozwana (...) Spółka Akcyjna w Ł. wniosła o jej oddalenie jako bezzasadnej oraz o zasądzenie od powodów na jej rzecz kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy są prawidłowe i jako takie Sąd Okręgowy uznaje za własne. Nie są one także kwestionowane w apelacji. Oba loty powodów były opóźnione i z tego tytułu zostało im przyznane zryczałtowane odszkodowanie zasądzone wyrokiem Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach, w zakresie w jakim go nie skarżyli, od przewoźnika lotniczego.

Art. 3 ust. 5 Rozporządzenia jest następującej treści: „Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do każdego obsługującego przewoźnika lotniczego, który świadczy usługi transportowe na rzecz pasażerów spełniających wymogi ust. 1 i 2. Gdy obsługujący przewoźnik lotniczy, nie będąc związanym umową z pasażerem, wykonuje zobowiązania wynikające z niniejszego rozporządzenia, uważa się, że robi to w imieniu osoby związanej umową z pasażerem.”.

Dochodzone w rozpoznawanej sprawie odszkodowanie w żaden sposób nie zostało przez powodów wykazane co do wysokości. Rozporządzenie, przywołane w apelacji, nie wymaga takiego wykazania. Odszkodowanie zryczałtowane, wynikające z tego aktu prawnego, należy się od przewoźnika lotniczego - art. 5 ust. 1 lit. c Rozporządzenia w związku z art. 7 Rozporządzenia. Zdanie drugie ust. 5 art. 3 Rozporządzenia nie zmienia tego stanu prawnego, albowiem wskazuje tylko i wyłącznie na to, że wypłacane odszkodowanie przez przewoźnika lotniczego może być uznana ze wypłacone w imieniu organizatora turystyki; oczywiście jest to możliwe wtedy, gdy zostanie wykazana jego odpowiedzialność i wysokość szkody na zasadach ogólnych. Także art. 12 Rozporządzenia wyraźnie wskazuje, że pasażer może dochodzić dalszego odszkodowania, ale odszkodowanie wypłacone na podstawie tego Rozporządzenia może zostać potrącone z takiego odszkodowania. Również pkt 7. preambuły tego Rozporządzenia wskazuje, że zobowiązania z niego wynikające dotyczą przewoźników lotniczych, podobnie pkt. 12. i 14. tej preambuły na to wskazują.

Powyższe, zdaniem Sądu Okręgowego, prowadzi do wniosku, że z tytułu zryczałtowanego odszkodowania odpowiedzialnym jest przewoźnik lotniczy. Natomiast na podstawie tego Rozporządzenia nie odpowiada organizator turystyki, chyba że jest przewoźnikiem lotniczym. To nie do niego odnosi się przecież regulacja art. 5 ust. 1 lit. c Rozporządzenia

w związku z art. 7 Rozporządzenia, a właśnie to Rozporządzenie ustala wysokości i zasady regulowania płatności zryczałtowanego odszkodowania.

Odpowiedzialność organizatora turystyki można rozpatrywać w aspekcie art. 11a ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, który już nie obowiązuje, ale obowiązywał w chwili wykonywania umowy i jej zawarcia. Niemniej jednak, aby w tym zakresie zasądzić jakąkolwiek kwotę, to wysokość tego odszkodowania trzeba wykazać - w przeciwieństwie do Rozporządzenia, o którym była mowa wyżej (tu trzeba wykazać tylko zdarzenie). Powodowie nie wykazywali tej wysokości – samo to stanowi podstawą do uznania, że nie wykazano wysokości odpowiedzialności organizatora imprezy turystycznej. Nie można zaś przyjąć, że jest to ta sama kwota, która jest w Rozporządzeniu, bo ta kwota jest zryczałtowana i może się okazać, że rzeczywiste odszkodowanie – jego wysokość – jest niższa, a dodatkowo jego ewentualna wypłata powoduje obniżenie odszkodowania uregulowanego na podstawie innych przepisów. Ponadto trzeba też, na zasadach ogólnych, wykazać odpowiedzialność organizatora turystyki za opóźnienie – tego również zabrakło. To zaś na powodach, zgodnie z art. 6 k.c., ciążył obowiązek wykazania tych okoliczności faktycznych.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek powodów o zwrócenie się z pytaniem prawnym do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej jako bezzasadny. Powodowie zmierzali do zadania pytania prejudycjalnego odnośnie ustalenia możliwości odpowiedzialności organizatora turystyki na podstawie art. 7 Rozporządzenia i art. 3 ust. 5 Rozporządzenia. Przy czym w tym zakresie, w uzasadnieniu pozwu, sami powołują się na interpretację prawa krajowego (art. 11a ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych) wskazując na odpowiedzialność tego pozwanego. Wywodzą też, że jest to odpowiedzialność in solidum, a więc nie jest ona objęta przepisem prawa, który wskazywałaby na solidarność. W tej części, jak wskazano wyżej, zastosowano regulację art. 6 k.c. w związku z art. 11a ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, a wykładania przepisów krajowych i ocena w zakresie skutków ich zastosowania należy wyłącznie do sądu krajowego (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 8 września 2010 r., sygn. akt C-409/06 W. W., pkt 35, Lex 599854.). Z powyższych względów niezasadny był wniosek o zwrócenie się z pytaniem prawnym.

Zastosowana przez Sąd Rejonowy regulacja prawna jest prawidłowa.

Dlatego też zarzuty apelacji są bezzasadne.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 k.p.c., apelacje powodów jako bezzasadne podlegały oddaleniu.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r.

w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 ze zm.), § 10 ust. 1 pkt 1 tego rozporządzenia, gdyż powodowie przegrali sprawę. Sąd Okręgowy miał też na uwadze, że powodowie występowali w sprawie przy współuczestnictwie formalnym (art. 72 § 1 pkt

2 k.p.c.). Jednocześnie Sąd Okręgowy nie znalazł żadnych okoliczności mogących prowadzić do ponownego zastosowania wobec powodów dobrodziejstwa regulacji art. 102 k.p.c. – rzeczywiście w postępowaniu pierwszoinstancyjnym mogli oni przypuszczać, że odpowiedzialność organizatora turystyki za opóźnione loty występuje na podstawie Rozporządzenia, ale Sąd Rejonowy wyjaśnił im te kwestie, a powodowie nadal się z taką interpretacją nie zgadzali, dlatego powinni ponieść koszty procesu wywołane ich apelacją, skoro przegrali sprawę w tym zakresie. Literalne brzmienie przywołanej w apelacji regulacji prawnej, jak już wyżej zaznaczono, nie wskazuje na odpowiedzialność organizatora turystyki na podstawie Rozporządzenia.

SSO Beata Majewska-Czajkowska SSO Roman Troll SSO Leszek Dąbek